

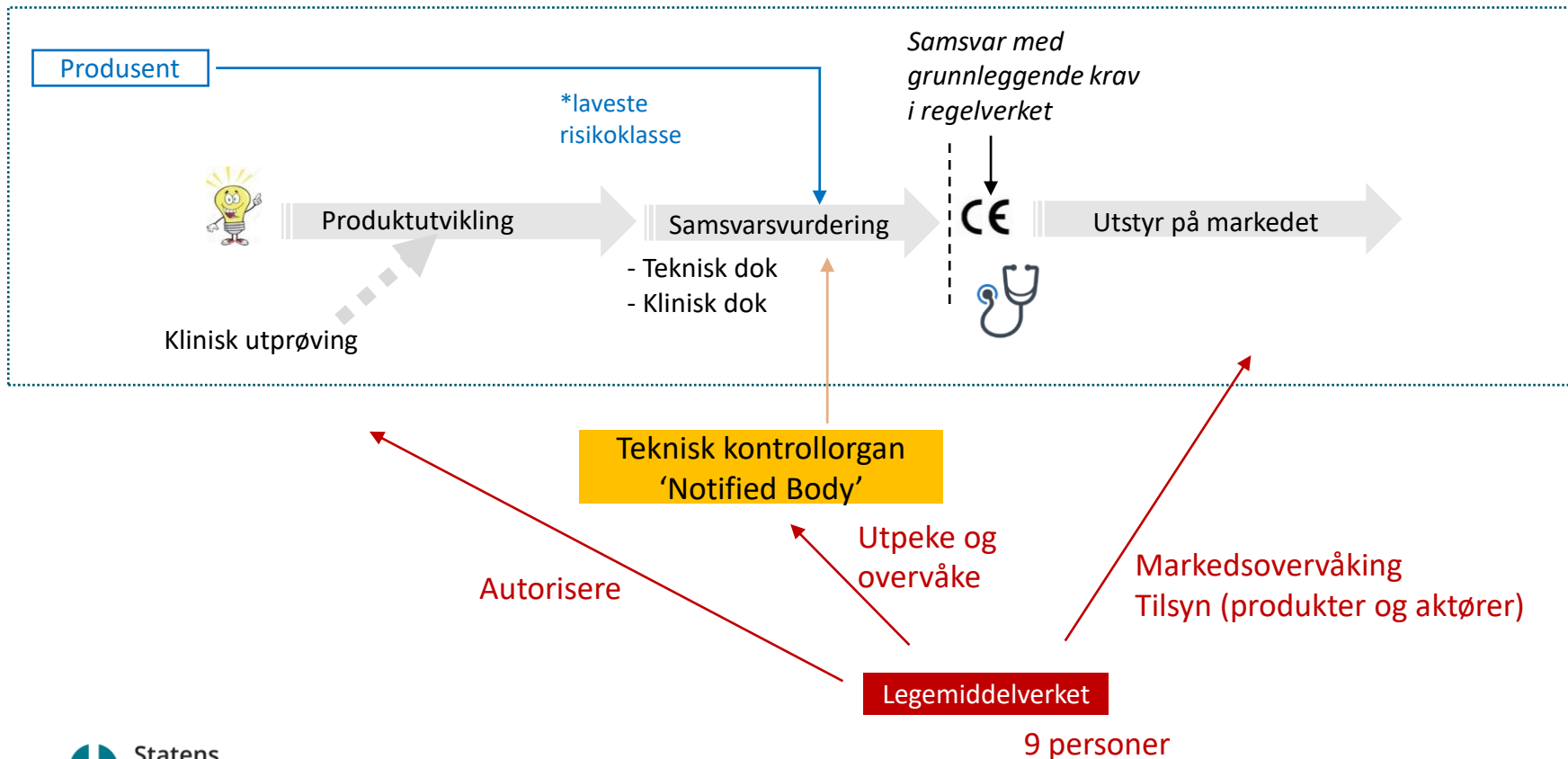
Klinisk utprøving av medisinsk utstyr

Anne-Mari Håkelien, seniorrådgiver

Innhold

- Legemiddelverkets rolle, andre aktører og roller
- Regelverket (dagens og nytt regelverk fra EU)
- Om klinisk utprøving (basert på ofte stilte spørsmål)
  - Hva er medisinsk utstyr?
  - Hvilke utprøvinger skal meldes til Legemiddelverket?
  - Dokumentasjonskrav?
  - Nytt regelverk?
- 'In-house' medisinsk utstyr

Medisinsk utstyr – aktører & roller

Regelverket (i dag)

Forskrift om medisinsk utstyr

- Implementerer tre EU-direktiver
- Retter seg mot enhver som produserer, markedsfører eller omsetter medisinsk utstyr, og tekniske kontrollorgan
- Forvaltes av Legemiddelverket

EU-regelverk

Forskrift om håndtering av medisinsk utstyr

- Regulerer håndtering, egentilvirkning, gjenbruk og sammenstilling av medisinsk utstyr i helse- og omsorgstjenesten
- Forvaltes av Helsetilsynet, DSB og Legemiddelverket

Nasjonalt regelverk

Regelverket (i dag)

Forskrift om medisinsk utstyr

- Implementerer tre EU-direktiver
- **Regulerer klinisk utprøving**
- Forvaltes av Legemiddelverket

EU-regelverk

Forskrift om håndtering av medisinsk utstyr

- Regulerer håndtering, egentilvirkning, gjenbruk og sammenstilling av medisinsk utstyr i helse- og omsorgstjenesten
- Forvaltes av Helsetilsynet, DSB og Legemiddelverket

Nasjonalt regelverk

Regelverket (i dag)

Forskrift om medisinsk utstyr

- Implementerer tre EU-direktiver
- Retter til å utføre eller omsette medisinsk utstyr, og tekniske kontrollorgan
- Forvaltes av Legemiddelverket

Nytt regelverk fra EU på vei

EU-regelverk

Forskrift om håndtering av medisinsk utstyr

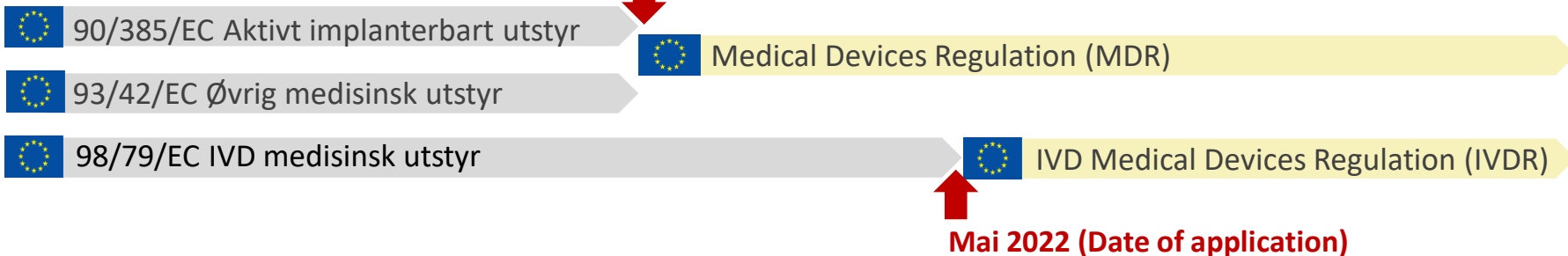
- Regulerer håndtering, egentilvirkning, gjenbruk og sammenstilling av medisinsk utstyr i helse- og omsorgstjenesten
- Forvaltes av Helsetilsynet, DSB og Legemiddelverket

Nasjonalt regelverk

Overgang til nytt regelverk

I dag: tre EU-direktiver

→ Klinisk utprøving reguleres i MDR. Nytt regelverk for **klinisk utprøving** av medisinsk utstyr fra mai 2020

→ For in vitro diagnostisk (IVD) medisinsk utstyr: nytt regelverk for **ytelsesstudier** fra mai 2022 (reguleres i IVDR; *ikke tema i denne presentasjonen*)

DAGENS DIREKTIVER

Økte krav til klinisk dokumentasjon, særlig høyrisiko utstyr

NYE FORORDNINGER

I tillegg: opptil 80 rettsakter som spesifiserer kravene i forordningene ytterligere

Klinisk utprøving (ofte stilte spørsmål)

Er utstyret et medisinsk utstyr?

Skal studien søkes til legemiddelverket?

Dokumentasjonskrav for klinisk utprøving?

Hva blir nytt med nytt regelverk?

Hva er et medisinsk utstyr

medisinsk utstyr: ethvert instrument, apparat, utstyr, programvare, materiale eller annen gjenstand som brukes alene eller i kombinasjon, herunder programvare som av produsenten er **tiltenkt å brukes spesielt til diagnostiske og/eller terapeutiske formål** og som kreves for riktig bruk, og som er ment å skulle brukes på mennesker med sikte på:

- diagnostisering, forebygging, overvåkning, behandling eller lindring av sykdom,
- diagnostisering, kontroll, behandling, lindring eller kompensasjon for skade eller handikap,
- undersøkelse, utskifting eller endring av anatomien eller av en fysiologisk prosess,
- svangerskapsforebyggelse,

og der den ønskede hovedvirkning i eller på menneskekroppen ikke framkalles ved farmakologisk eller immunologisk virkning eller ved å påvirke stoffskiftet, men der slike effekter kan bidra til dets funksjon.

Hva er et medisinsk utstyr

medisinsk utstyr: ethvert instrument, apparat, utstyr, programvare, materiale eller annen gjenstand som brukes alene eller i kombinasjon, herunder programvare som av produsenten er **tiltenkt** å brukes på mennesker i den hensikt å diagnostisere, forebygge, overvåke, behandle eller lindre sykdom, skade eller handikap, og som kreves for riktig bruk,

- diagnostisere, forebygge, overvåke, behandle eller lindre sykdom,
- diagnostisere, forebygge, overvåke, behandle eller lindre sykdom, skade eller handikap,
- undersøkelse, utskifting eller endring av anatomien eller av en fysiologisk prosess,
- svangerskapsforløp

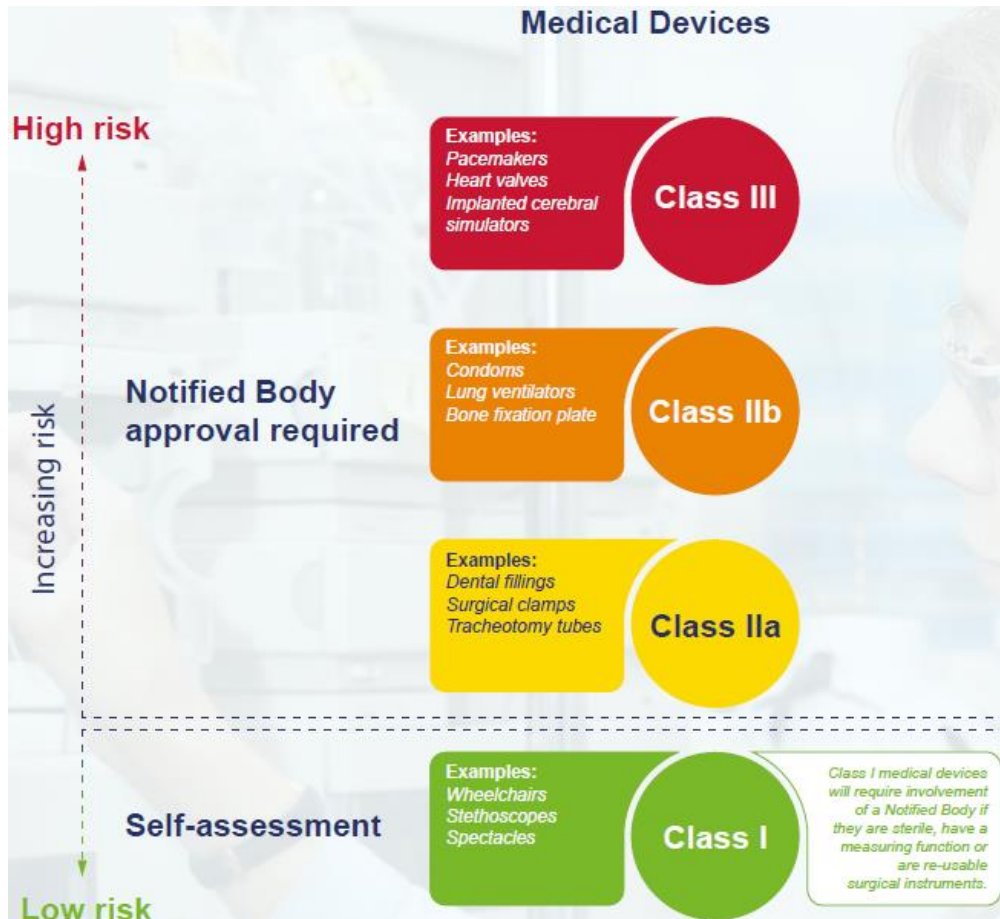
Ethvert utstyr som fra produsentens side er ment å skulle anvendes på mennesker i den hensikt å diagnostisere, forebygge, overvåke, behandle eller lindre sykdom, skade eller handikap

Ethvert utstyr med **medisinsk hensikt**

og der den ønskede hovedvirkning i eller på menneskekroppen ikke framkalles ved farmakologisk eller immunologisk virkning eller ved å påvirke stoffskiftet, men der slike effekter kan bidra til dets funksjon.

Risikoklasse bestemmer veien til til CE-merking

Ved klinisk utprøving: nytt regelverk (MDR) stiller krav om mer inngående vurdering av søknader om klinisk utprøving for utstyr i høyere risikoklasser

Hvilke utprøvinger skal søkes til Legemiddelverket?

Hva er meldepliktig som klinisk utprøving av medisinsk utstyr?

- Klinisk utprøving (definisjon): «enhver systematisk utprøving som omfatter en eller flere forsøkspersoner, og som gjennomføres for å vurdere et utstyrs sikkerhet eller ytelse»
- Regelverket retter seg mot produsent og setter krav til klinisk utprøving av medisinsk utstyr utenfor rammene av CE-merking
  - Ikke CE-merket
  - CE-merket utstyr som prøves ut for ny tiltenkt bruk
    - .. når utprøvingen er ledd i å dokumentere utstyret for samsvarsvurdering

Hva med klinisk utprøving som utføres i tidlig fase i produktutviklingen?

- Regelverket skiller ikke mellom tidlig/sen-fase, små/store studier, feasibility vs. bekreftende studier
- Dersom det innhentes klinisk dokumentasjon som ledd i prosess mot en evt. CE-merking gjelder regelverket

Nytt regelverk regulerer flere typer utprøving enn i dag

Tre kategorier klinisk utprøving

Artikkel 62 Klinisk utprøving som utføres med formål om samsvarsvurdering

- Underlagt krav i artikkel 63-80 og vedlegg XV
  - Søknad til Legemiddelverket
  - Etisk og vitenskapelig vurdering

Artikkel 74 'Post-market studier' som innebærer ekstra byrde for forsøkspersoner (innenfor CE-merking)

- Skal notifiseres til Legemiddelverket
- Delvis underlagt kravene som gjelder for 'pre-market'-studier

Artikkel 82 Andre kliniske utprøvinger

- Kliniske utprøvinger som utføres uten formål om samsvarsvurdering
- Er underlagt enkelte krav i artikkel 62 (generelle krav)
- MDR setter ikke krav om søknad eller notifisering; men her kan medlemsstatene innføre nasjonale bestemmelser

Krav til dokumentasjon i søknader om klinisk utprøving av medisinsk utstyr

Klinisk utprøving av medisinsk utstyr

(iht. dagens regelverk, men prinsippene videreføres)

Produsenten skal sende inn følgende dokumentasjon

- **Clinical Investigation Plan** (protkollen; skal være i samsvar med kravene i ISO 14155)
- **Investigator's Brochure** – dokumentere at utstyret oppfyller kravene i regelverket
- Signert erklæring på at utstyret, med unntak av de aspekter som skal prøves ut, oppfyller kravene i regelverket
- Godkjenning fra REK (kan ettersendes, men må foreligge før vår beslutning)
- Pasientinformasjonsskriv
- Bruksanvisning
- Dokumentasjon på forsikring av forsøkspersonene
- Oversikt over utprøvningssteder, utprøvere + CV
- Særskilt dokumentasjon hvis animalsk vev, blod-derivater, legemiddel

Clinical Investigation Plan (CIP)

Dagens regelverk: Lite detaljer i selve regelverket, men **ISO 14155:2011** Clinical investigation of medical devices for human subjects – Good clinical practice. Annex A beskriver krav til protokoll

Nytt regelverk: **Medical Device Regulation, Annex XV**, beskriver kravene til protokoll. Ny versjon av ISO 14155 vil komme.

Obs! Samme protokoll skal ligge til grunn for vurdering hos REK som SLV

Utstyret skal dokumenteres i Investigator's Brochure

- Utstyret skal oppfylle grunnleggende krav bortsett fra de aspekter som skal prøves ut
- I dag: ISO 14155: 2011, Annex B beskriver kravene til Investigator's Brochure
- Nytt regelverk: Medical Device Regulation, Annex XV beskriver kravene

Om grunnleggende krav medisinsk utstyr

A. Generelle krav

- Høyt sikkerhetsnivå
- Formålstjenlighet
- Avveining av fordeler mot ulemper
- Ytelser i overensstemmelse med produsentens påstander

B. Spesifikke - krav til konstruksjon og produksjon

- Materialsikkerhet
- Biologisk kompatibilitet
- Akseptabelt renhetsnivå
- Mekanisk sikkerhet
- Elektromagnetisk kompatibilitet
- Brann- og eksplosjonssikkerhet
- Nøyaktighet og stabilitet
- Strålebeskyttelse
- Alarmfunksjoner
- Elektrisk sikkerhet
- Merking
- Bruksanvisning

Forskrift om medisinsk utstyr, vedlegg I

MDR: General Safety and Performance Requirements (Annex I, i Medical Device Regulation)

Grunnleggende krav

Hvordan oppfylle grunnleggende krav?

- Produsenten ansvarlig for å identifisere hvilke som er gjeldende for sitt utstyr og hvordan de skal oppfylles
- Harmoniserte standarder er hjelpemiddel: dersom utstyr oppfyller krav i standard anses regelverkskravene som standarden dekker for oppfylt
- Eksempler:
  - ISO 10993 – biologisk sikkerhet
  - ISO 14971 – Risk management
  - standarder for sterilising
- Horisontale standarder og utstyrsspesifikke standarder
- Oversikt over standarder som er harmonisert til regelverket for medisinsk utstyr på EU-kommisjonens nettsider

Klinisk utprøving av medisinsk utstyr

Skal meldes til Legemiddelverket etter oppstart

- Alvorlige uønskede hendelser (SAEs), skal rapporteres (I dag: iht. MEDDEV 2.7/3 (guidance fra EU-kommisjonen). Nytt regelverk: Krav til rapportering tatt inn i MDR.
- Vesentlige endringer i utprøvingen
- Avslutning av utprøvingen
- Sluttrapport
- Nytt regelverk: Legemiddelverket skal inspisere kliniske utprøvinger

Nytt regelverk – ny søknadsprosedyre

- Sponsor sender inn én søknad gjennom **Eudamed (ny EU-database)**
  - Nasjonale studier: Legemiddelverket koordinerer saksbehandling med REK
  - Multinasjonale studier: søkes til en medlemsstat → en medlemsstat koordinerer behandling av søknad. Etisk vurdering skjer nasjonalt.
- Behandling av søknader (artikkel 70 MDR, artikkel 66 IVDR):
  - Valideringsfase med tidsfrister og vurderingsfase med tidsfrister
  - For utstyr med lav risiko kan starte etter valideringsfasen, med mindre annet bestemmes nasjonalt
  - For utstyr med høyere risiko skal gjennom vitenskapelig vurdering og autorisasjon
- Økte krav til myndighetenes vurdering av søknader

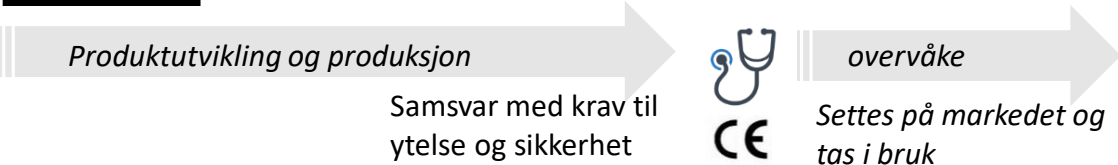

Klinisk utprøving – hva med ‘in-house’-utstyr?

- In-house-utstyr reguleres i håndteringsforskriften
- In-house utstyr skal oppfylle grunnleggende krav
- Klinisk utprøving av in-house-utstyr er ikke søknadspliktig etter forskrift om medisinsk utstyr.
- Nytt regelverk (MDR): ‘in-house utprøving’ kan havne inn under artikkel 82 om andre kliniske utprøvinger (ikke fortolket ennå).

CE-merket medisinsk utstyr

Produsent

Utstyr som produserer og brukes internt i helseinstitusjon ('in-house')

'In-house' medisinsk utstyr

Dagens regelverk

- (1) EU-direktivene/forskrift om medisinsk utstyr: Utstyr som framstilles og brukes
  - Internt i helseinstitusjon
  - Ordinære oppgaver
  - Ikke utnyttet kommersielter unntatt fra regelverket
- (2) Håndteringsforskriften regulerer:
  - Oppfylle grunnleggende krav til ytelse og sikkerhet
  - Tilvirkning skal underlegges egnede kontroll og inspeksjonsmetoder
  - Ikke CE-merkes

Nytt regelverk (MDR og IVDR)

Videreføring av unntak for utstyr som produseres og brukes internt i helseinstitusjon. Nytt: Regulering av in-house tas inn i EU-regelverket.

Vil erstatte nasjonale regler

Medisinsk utstyr: fra mai 2020 (MDR)
IVD medisinsk utstyr: fra mai 2022 (IVDR)

*MDR gjeldende fra mai 2020
IVDR gjeldende fra mai 2022*

Krav til 'in-house'-medisinsk utstyr

- Skal oppfylle relevante krav til ytelse og sikkerhet (Annex I)
- Framstilles og brukes internt i helseinstitusjon
- Framstilling og bruk innenfor rammen av egnet kvalitetssystem
- Dekke behov som ikke dekkes av tilsvarende utstyr på markedet
- Helseinstitusjonen skal på anmodning kunne legge frem dokumentasjon med begrunnelse for tilsynsmyndigheten
- Helseinstitusjonen skal offentliggjøre erklæring om at utstyret oppfyller kravene til sikkerhet og ytelse (vedlegg I)
- Helseinstitusjonen utarbeider dokumentasjon som tilstrekkelig dokumenterer at utstyret oppfyller kravene
- Overvåke klinisk erfaring med utstyret og korrigere
- Ikke industriell skala

Informasjon om regelverket

EU-kommisjonens nettsider

- Regelverk (eksisterende og nytt)
- Guidance til dagens regelverk (MEDDEV 2.7/2, MEDDEV 2.7/3, MEDDEV 2.7/4 – klinisk utprøving)
- Publisering av nye guidance-dokumenter når blir klare

https://ec.europa.eu/growth/sectors/medical-devices_de

Legemiddelverkets nettsider

<https://legemiddelverket.no/medisinsk-utstyr>